

EUROPEAN CITIZENS' PANEL
Tackling Hatred in Society

Europejski panel obywatelski na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie

Podsumowanie sesji
3.

[17-19 maja 2024 r.]

W skrócie...

Jakie priorytetowe działania mają na celu zwalczanie nienawiści?

Trzecia i ostatnia sesja europejskiego panelu obywatelskiego, która odbyła się w dniach 17-19 maja zgromadziła w Brukseli około 150 uczestników z całej UE. Ten weekend intensywnej debaty i prac poświęcono sfinalizowaniu zaleceń dla Komisji Europejskiej.

Dzięki niesłabnącemu oddaniu i niezachwianemu zaangażowaniu uczestnicy przyjęli 21 zaleceń dotyczących walki z nienawiścią w społeczeństwie. Zostały one przyjęte na posiedzeniu plenarnym i przekazane Anie Gallego Torres, dyrektor generalnej Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości i Konsumentów (DG JUST).

Co dalej?

Oczekuje się, że zalecenia uczestników zostaną uwzględnione w opracowywaniu przyszłych inicjatyw Komisji dążących do zwalczania nienawiści w społeczeństwie. Oto [21 zaleceń](#) przedłożonych Komisji Europejskiej. Wkrótce zostanie udostępniony ostateczny dokument przetłumaczony na 24 języki urzędowe UE.

Bądźmy w kontakcie!

Będziemy w kontakcie z Państwem w celu zorganizowania wydarzenia informacyjnego, podczas którego omówimy jak Komisja Europejska uwzględni Państwa zalecenia.

Aby utrzymać nasz kontakt w przyszłości, tworzymy sieć byłych uczestników europejskich paneli obywatelskich i innych europejskich projektów w ramach aktywności obywatelskiej. Jeżeli **nie** chcą Państwo uczestniczyć w tej sieci, prosimy o e-mail na adres COMM-CITIZENS-PANELS@ec.europa.eu, a usuniemy Państwa z listy mailingowej.

Wybrane zdjęcia z sesji panelowych można znaleźć na [Portal Aktywności Obywatelskiej](#). Można podzielić się nimi z przyjaciółmi, rodziną i przez sieci społecznościowe!

DG JUST rozsyła **comiesięczny biuletyn** zawierający najnowsze wiadomości, wydarzenia i publikacje. Mogą Państwo dokonać jego subskrypcji, odwiedzając ten [link](#).

Więcej informacji na temat polityki UE w dziedzinie sprawiedliwości, praw konsumentów i równouprawnienia płci można znaleźć na jej stronach internetowych: [Justice - Komisja Europejska \(europa.eu\)](#) lub na portalu X: [@EU_Justice /X \(twitter.com\)](#).

My, obywatele 27 państw członkowskich Unii Europejskiej, wierzymy, że walka z nienawiścią w Europie i na całym świecie jest priorytetem.

Od nienawiści i podziałów po wspólne korzystanie z europejskich wartości, takich jak równość, poszanowanie praw człowieka i godność

Państwa wkład pomaga chronić nasze demokracje.

Po zakończeniu ciężkiej dwumiesięcznej pracy uczestnicy wrócili do Brukseli na ostatni weekend tej edycji Europejskiego panelu obywatelskiego na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie. Spotkali się oni, aby przekształcić pomysły opracowane podczas dwóch poprzednich sesji w zalecenia dla Komisji Europejskiej. W piątek na posiedzeniu plenarnym uczestników powitała Dana Spinant, dyrektorka generalna Dyrekcji Generalnej ds. Komunikacji Społecznej (DG COMM), która

pogratulowała im pracy: *Mają Państwo w sobie wiele mądrości, byłam pod wrażeniem empatii, jaką wykazali Państwo na tym panelu, a także szczerości i otwartości w dyskusjach na tak złożony temat. Wiele dla nas znaczy, że wszystkim Państwu zależy, aby głos obywateli był słyszany na szczelnie europejskim.*

Opis problemu: Stworzenie podstaw rekomendacji

Od drugiej sesji komitet redakcyjny złożony z członków panelu pracował nad sfinalizowaniem opisu problemu, uwzględniając uwagi wszystkich jego członków.

Celem było zebranie wyników prac grupy roboczej i opracowanie wspólnego tekstu (...). Ostatecznie spędziliśmy 3,5 godziny przeglądając go słowo po słowie i zdanie po zdaniu tak, aby uwzględnić wszystkie informacje z 12 grup roboczych – wyjaśnił Gerhard, członek komitetu redakcyjnego.

Nienawiść dotyka wszystkie grupy społeczne. Uczestnicy uważają, że walka z nienawiścią w Europie i na całym świecie jest ważnym zadaniem. W tekście podkreślono, że bez aktywnych wysiłków na rzecz opatrzenia i uzdrowienia ran spowodowanych na przykład wojnami, nienawiść podsycana konfliktami grozi utrwaleniem cyklu wrogości i podziałów. W tekście położono również nacisk na odpowiedzialność polityków i osób publicznych za rozpowszechnianie mowy nienawiści, potęgowane przez media i sieci społecznościowe. Uczestnicy podkreślają, że brak edukacji na temat różnych tożsamości, kultur, tolerancji i komunikacji, a także brak wiarygodnych informacji w internecie mogą pogłębiać nieporozumienia, utrzymywać uprzedzenia i prowadzić do nienawiści.

Uwagi ekspertów w skrócie

Edukacja jako podstawowa wartość w kształtowaniu przyszłych dorosłych

Robin Sclafani, dyrektor CEJI – *Edukacja jest bardzo istotnym elementem w formowaniu szczęśliwych i dobrze funkcjonujących ludzi. Uprawnienia UE są obecnie ograniczone, ale można zrobić wiele, aby zachęcić do działań również na poziomie państw.*

Potencjał paneli obywatelskich w zakresie wzmacniania spójności społecznej

Federico Faloppa, profesor socjolingwistyki na Uniwersytecie w Reading – *W średniej wielkości miastach we Włoszech/w Wielkiej Brytanii organizacje starają się zbierać panele obywatelskie. W jednym z takich włoskich miast dostrzegamy, że przedsiębiorstwa dobrze się rozwijają, ponieważ są „wolne od nienawiści” i wspierają prawa człowieka. Musimy zgromadzić lokalne opinie. W ten sam sposób powinniśmy również współpracować z instytucjami unijnymi, krajowymi i lokalnymi.*

Czy sztuczna inteligencja jest dobrym narzędziem w walce z nienawiścią?

Nesrine Slaoui, niezależny dziennikarz – *Jeżeli nie zwalczamy nienawiści w internecie, działania nie mają sensu. Algorytmy mają tu kluczowe znaczenie, ale potrzebujemy również pierwiastka ludzkiego. Nie powinniśmy zapominać o finansowym aspekcie sprawy - platformy są przedsiębiorstwami międzynarodowymi, mogą zarabiać na dobrych lub złych treściach. Obywateli również należy edukować. Sztuczna inteligencja ma wbudowany rasizm i seksizm; nie możemy budować naszej przyszłości na narzędziach, na które wpływ mają te uprzedzenia.*

Równowaga między ochroną danych a walką z nienawiścią w internecie

Louisa Klingvall, DG JUST – *W Europie żyjemy w kontekście demokratycznym, ale niekoniecznie tak jest wszędzie na świecie. Anonimowość może zmienić tę sytuację i umożliwić niektórym wyrażanie poglądów, ale prowadzi również do mowy nienawiści. Organy ścigania mogą uzyskać informacje na temat osób, które rozpowszechniają nienawistne przekazy, w szczególności na mocy DSA (aktu o usługach cyfrowych).*

Martin Sacleux, DG JUST – *Równowaga między ochroną danych a walką z nienawistnymi treściami w internecie jest czymś, do czego Komisja Europejska stale dąży, dlatego rozporządzenie o ochronie danych ma bardzo ochronny charakter. Mówimy o miliardach jednostek treści publikowanych codziennie, dlatego potrzebujemy również zasobów, aby pomóc władzom w identyfikowaniu i filtrowaniu treści. Ważne jest, aby zgłaszać nienawistne treści, tak aby można było pociągnąć sprawców do odpowiedzialności.*

Ochrona najbardziej wrażliwych grup społecznych przez szkolenie osób z nimi współpracujących

Daris Lewis Recio, urzędnik ds. prawnych i polityki w Equinet – *Istnieje wiele inicjatyw politycznych i prawnych, zwłaszcza dotyczących migrantów, i tego, jak radzić sobie z mową nienawiścią wobec osób nowoprzybytych.*

Wspieranie ofiar i umożliwienie im swobodnego wyrażania się bez osądzania

Arun Mansukhani – *Musimy szkolić ludzi, którzy spisują zeznania, aby zapewnić ofiarom jak najlepsze wsparcie. Najlepszym psychologiem jest funkcjonariusz policji, który został powiadomiony o sytuacji i osoby, które zebrały zeznania ofiary.*

Ingrid Bellander Todino, kierowniczka Działu ds. Polityki w zakresie Praw Podstawowych, DG JUST – *W 2012 r. uchwaliliśmy przepisy*

dotyczące praw ofiar, które zapewniają ofiarom przestępstw wsparcie i pomoc. W państwach członkowskich funkcjonuje już ochrona ofiar, ale musimy zadbać o to, by była ona wcielana w życie i osiągalna dla ofiar, a dostępność usług wsparcia ma kluczowe znaczenie dla określenia tego, co jest potrzebne do udzielenia im pomocy.

21 zaleceń zostało ratyfikowanych i uczczonych!

W sobotę uczestnicy pracowali w 12 grupach, aby sfinalizować swoich 21 zaleceń. Mogą Państwo przeczytać o wybranych z nich poniżej:

- **Zwiększenie wiedzy na temat nienawiści oraz istniejących środków i rozwiązań w celu przeciwdziałania jej za pomocą kampanii publicznej.** Podczas panelu obywatelskiego zaproponowano, aby Unia Europejska zorganizowała kampanię informacyjną na temat zagrożeń wynikających z nienawiści, jej przyczyn i środków zwalczania. Jednocześnie UE powinna informować o podejmowaniu przez nią różnych inicjatyw przeciwko nienawiści oraz o dostępnych kanałach i środkach wsparcia dla ofiar.
- **Unijna karta bezpiecznego korzystania z sieci do celów zagwarantowania dzieciom w wieku od 8 lat bezpiecznej nawigacji w internecie.** Dzięki tej karcie dzieci powinny zdobyć umiejętności niezbędne do samodzielnego i bezpiecznego poruszania się po internecie.
- **Promowanie komunikacji bez przemocy.** UE powinna lepiej rozpowszechniać istniejące kursy szkoleniowe dotyczące przestępstw z nienawiści, mowy nienawiści i komunikacji bez przemocy oraz promować je wśród konkretnych grup docelowych. Komunikacja bez

przemocy powinna być w zasięgu wszystkich pokoleń we wszystkich państwach członkowskich UE dzięki programom edukacyjnym.

- **Bardziej niezależne media.** Media powinny być zobowiązane do współpracy z niezależnymi organizacjami zajmującymi się weryfikacją faktów oraz do zachowania przejrzystości co do źródeł finansowania. Należy ograniczyć liczbę środków masowego przekazu, które może posiadać dana osoba lub przedsiębiorstwo. Zaleca się również większy udział obywateli w mediach, aby nadać większą wagę ich treściom i promować wspólną kulturę wzajemności i

szacunku.

- **Monitorowanie i ściganie mowy nienawiści w internecie.** Należy uregulować anonimowość w internecie, tak aby właściwe organy mogły lepiej namierzać i ścigać autorów mowy nienawiści. Komisja Europejska powinna stworzyć grupę roboczą ds. aktualizacji i rozszerzania powszechnej definicji „nielegalnej mowy nienawiści”. Sztuczna inteligencja powinna służyć ograniczeniu rozprzestrzeniania się mowy nienawiści w mediach społecznościowych. Należy nałożyć na platformy/operatorów obowiązek dostosowania ich algorytmów do przekazywania szerszego spektrum opinii.
- **Kodeks postępowania dla posłów do PE.** Panel obywatelski proponuje powołanie niezależnego komitetu zaufania w celu opracowania kodeksu postępowania dla posłów do Parlamentu Europejskiego oraz monitorowania mowy nienawiści i informacji wprowadzających w błąd.
- **Europejskie panele młodzieżowe.** Organizowanie w szkołach debat wzorowanych na panelach obywatelskich mogłoby pomóc w upowszechnianiu wśród młodszego pokolenia kultury dyskusji. Na przykład debata na temat żywności w stołówce szkolnej, uwzględniająca zwyczaje różnych religii, mogłaby stać się okazją do zainicjowania dyskusji na konkretne tematy, z którymi dzieci stykają się na co dzień, a uczniowie skorzystaliby z wiedzy fachowej pracowników stołówek i kucharzy. Współpraca partnerska między szkołami mogłaby umożliwić wymiany na szczeblu europejskim. Dla osób w wieku od 16 do 25 lat należy zorganizować (bazujące na istniejących modelach) europejskie panele na temat nienawiści podnoszące kwestie, które mają na nie bezpośredni wpływ tj. nękanie w internecie itp.

Stanowią Państwo istotę debaty demokratycznej.

W niedzielę uczestnicy wrócili na sesję plenarną, aby przedstawić i ocenić ostateczne 21 zaleceń. Ocenili każde zalecenie w skali od 1 do 6, wyrażając siłę swojego poparcia. Głosy liczono w obecności obserwatorów ze strony uczestników, aby zapewnić przejrzystość.

Po prezentacjach i głosowaniu zalecenia zostały przedstawione Anie Gallego Torres, dyrektor generalnej Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości i Konsumentów (DG JUST) przez najstarszego członka panelu Gemmę z Włoch i najmłodszą Camille z Francji. Dyrektor generalna podziękował 150 uczestnikom za niesłabnące zaangażowanie, aktywne uczestnictwo i imponujące osiągnięcie.

Na zakończenie tego weekendu uczestnicy otrzymali podziękowania od **Dubravki Šuicy**, wiceprzewodniczącej do spraw demokracji i demografii, która podkreśliła znaczenie włączenia obywateli w proces polityczny w celu wysłuchania ich opinii i zadbania o to, by instytucje europejskie zajmowały się kwestiami, które są przedmiotem troski obywateli:

Państwa zaangażowanie przyczynia się do zwiększenia odporności naszych demokracji. Jesteśmy dumni z tych paneli obywatelskich... Z niecierpliwością oczekujemy na zapoznanie się z Państwa zaleceniami i dziękujemy za wykonaną pracę.

Kliknij [tutaj](#), aby obejrzeć nagranie z piątkowej sesji plenarnej.

Kliknij [tutaj](#), aby obejrzeć nagranie z niedzielnej sesji plenarnej.

Wrażenia z panelu

Matilde, Włochy — Dla mnie wyjątkowym punktem było spotkanie z ludźmi z całej Europy, bo tak wiele można się nauczyć od innych. Po raz pierwszy widzę, że UE rzeczywiście dociera do obywateli. Było to bardzo pozytywne doświadczenie.

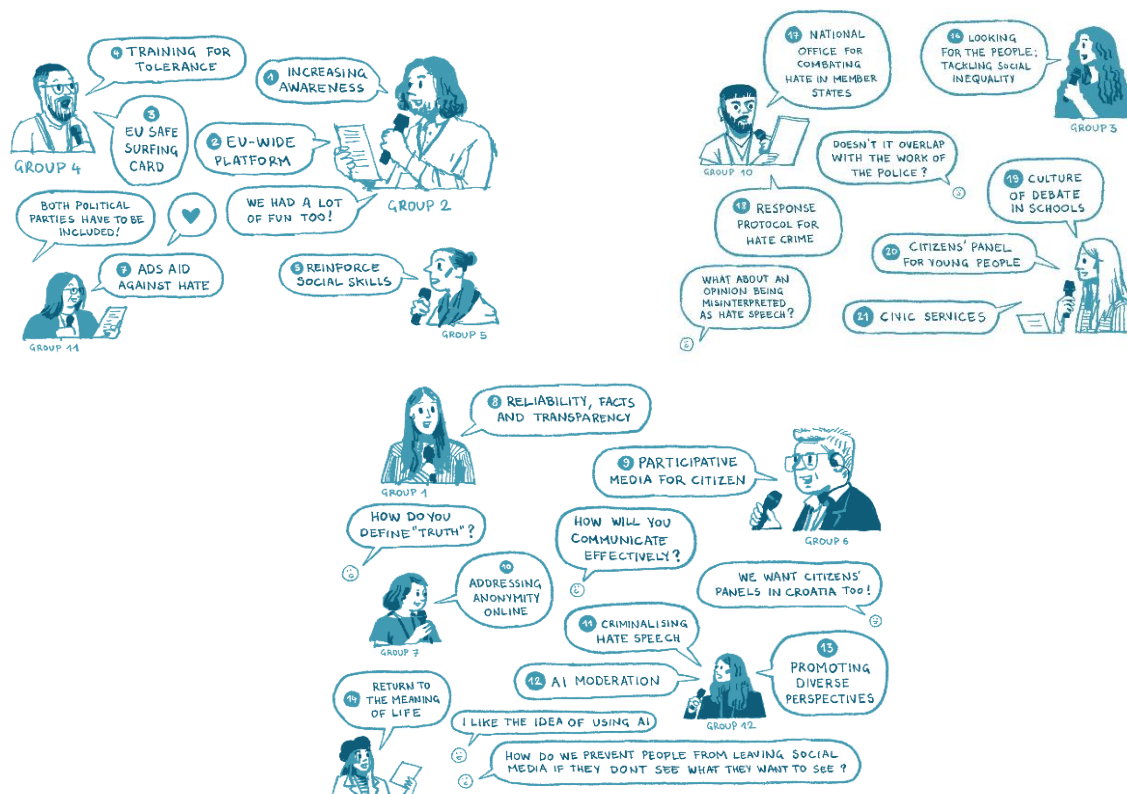
Nelson, Polska — Grupa robocza była tym, co spodobało mi się najbardziej. Mogliśmy wyrazić swoje poglądy, podzielić się opiniami, przedyskutować temat, a nawet gdy się nie zgadzaliśmy, atmosfera była zawsze pozytywna. Jeśli miałbym wybrać jeden moment, który zapamiętam, będą to osobiste doświadczenia opowiedane podczas pierwszej sesji - była to bardzo emocjonalna chwila.

Petra, Czechy — Naprawdę doceniłam wszystkie odmienne opinie - nawet jeśli się nie zgadzaliśmy, zmusiło mnie to do wystuchania ludzi i wzięcia pod uwagę ich opinii. Zyskałam większą wiedzę, naprawdę czerpiąc radość z tego procesu, a także poznałam nowych ludzi z całej UE. Podobała mi się sesja grupowa, a najbardziej te zabawne momenty.

Sybel, Luksemburg — Jeżeli po tych trzech sesjach mam wybrać jeden moment warty zapamiętania, będzie to przekazanie przez Camille i Gemmę zaleceń Anie Gallego Torres. Ten moment symbolizuje całą pracę i wspólne wysiłki na rzecz osiągnięcia konsensusu w sprawie tych 21 zaleceń. Jestem dumna z tego, co udało nam się osiągnąć, nie było to łatwe, czasem się nie zgadzaliśmy, ale wszyscy wykazali się wolą do przedstawienia swojego punktu widzenia, aby wnieść wkład w dyskusję. To doświadczenie pokazuje, że obywatele mogą się zaangażować i przedstawiać politykom istotne pomysły.

Weekend z perspektywy Sylvaina

Sylvain jest moderatorem graficznym, który przedstawia przebieg dyskusji panelowych. Oto jego wrażenia z weekendu:

Inne przedsięwzięcia

Z przyjemnością przyjęliśmy w ostatnich tygodniach kilkoro z Was z powrotem w Brukseli, abyście mogli reprezentować panel na różnych wydarzeniach i konferencjach. Serdeczne podziękowania dla wszystkich, którzy zgłosili się jako przedstawiciele!

Główne wydarzenie następcze zostało zorganizowane przez Dyрекcję Generalną ds. Sprawiedliwości i Konsumentów (DG JUST) 13 czerwca 2024 r. Wydarzenie to było [12. posiedzeniem Grupy Wysokiego Szczebla ds. Zwalczania Mowy Nienawiści i Przepływów z Nienawiści](#), złożonej z ministrów sprawiedliwości, kultury i ścigania przestępstw. Umożliwiło ono grupie uczestników przedstawienie zaleceń przedstawicielom państw członkowskich, kładąc nacisk na te, które w dużej mierze opierają się na działaniach krajowych, takich jak te związane z edukacją.

Niektórzy uczestnicy mieli szansę do przedstawienia prac panelu podczas dwóch innych ważnych okazji. Pierwsze wydarzenie zostało zorganizowane przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) 31 maja 2024 r. z okazji przyjęcia na sesji plenarnej EKES-u [Opinii: Nie ma miejsca na nienawiść: Europa zjednoczona przeciwko nienawiści](#). Drugie wydarzenie, zorganizowane przez JRC, było częścią [piątej edycji Citizen Participation and Deliberative Democracy Festival](#).

Szczególne podziękowania dla uczestników, którzy zgłosili się (po czym zostali losowo wybrani) i wrócili do Brukseli, aby w imieniu Panelu wziąć udział w tych trzech wydarzeniach.